

Ігор Булгаков

аспірант ОРІДУ НАДУ при Президентіві України

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВОЮ БЕЗПЕКОЮ В УКРАЇНІ

У статті розглядається еволюція організаційних форм забезпечення промислової безпеки та охорони праці в Україні у період незалежності. Виділяються етапи розвитку державної політики щодо охорони праці та відповідні механізми управління. Аналізуються організаційні форми забезпечення промислової безпеки.

Ключові слова: промислова безпека, охорона праці, гірничий нагляд, органи державної влади, державний нагляд.

Igor Bulgakov

FORMATION AND DEVELOPMENT OF PUBLIC ADMINISTRATION SYSTEM IN INDUSTRIAL SAFETY OF UKRAINE

Formation and development of public administration system in industrial safety of Ukraine. The paper deals with the evolution of organizational forms in providing industrial safety and labor protection in Ukraine since obtaining independence. The stages in the development of public policy on labor protection and appropriate administrative mechanisms are defined. The organizational forms to ensure industrial security are analysed.

Keywords: industrial safety, labor, labor protection, mining control, public authorities, public supervision.

Игорь Булгаков

СТАНОВЛЕНИЕ И РАЗВИТИЕ СИСТЕМЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ ПРОМЫШЛЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТЬЮ В УКРАИНЕ

В статье рассматривается эволюция организационных форм обеспечения промышленной безопасности и охраны труда в Украине в период независимости. Выделяются этапы развития государственной политики по охране труда и соответствующие механизмы управления. Анализируются организационные формы обеспечения промышленной безопасности.

Ключевые слова: промышленная безопасность, охрана труда, горный надзор, органы государственной власти, государственный надзор.

✦ У Конституції України і в загальних принципах міжнародного права визначено, що людина, її життя і здоров'я, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю, кожний має право на належні, безпечні й здорові умови праці. Таким чином, держава зобов'язана забезпечити промислову безпеку всім працюючим у процесі трудової діяльності. Загальні принципи державної політики у сфері охорони праці та промислової безпеки, визначені законодавством України, спрямовані на створення належних, безпечних і здорових умов праці, запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням, адаптацію трудових процесів до спроможності працівника, з урахуванням стану його здоров'я і психологічного стану, що узгоджується з принципами захисту здоров'я працівників, визначеними у конвенціях Міжнародної організації праці, директивах Європейського Союзу. Відповідно до цього в Україні побудована система державного нагляду за промисловою безпекою та охороною праці з метою реалізації відповідної державної політики.

Підвищенню ефективності державної політики в сфері промислової безпеки та охорони праці можуть сприяти компаративні дослідження, у тому числі ретроспективні.

Дослідження еволюції системи забезпечення промислової безпеки та охорони праці в Україні актуально в трьох аспектах: науково-теоретичному (майже повна відсутність відповідних досліджень у науковій літературі), нормотворчому (необхідність вдосконалення сучасного законодавства, що регламентує діяльність системи забезпечення промислової безпеки та охорони праці) та практично-управлінському (вироблення конкретних про-

позицій щодо вдосконалення діючої системи забезпечення промислової безпеки та охорони праці на основі виявлення відповідних традицій та тенденцій).

✦ Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що історико-порівняльне дослідження механізмів забезпечення промислової безпеки та охорони праці у вітчизняній літературі фактично відсутнє. Певні аспекти досліджуваної проблеми піднімалися у працях І. А. Бірюкова, М. О. Вінокурова, В.М. Гаврилея, А. Л. Деркача, Д. В. Зеркалова, Ю. Ю. Івчука, О.В. Копана, В. Д. Любліна, В.М. Медведєва, В.І. Развадовського, Л. М. Переверзевої, П.С. Савельєва, О. О. Труша, М. В. Удода, І. О. Шашкевої-Журавель.

✦ Метою статті є ретроспективне відтворення системи державного управління, функцій, структури, повноважень, особливостей органів публічної влади центрального й місцевого рівнів у сфері забезпечення промислової безпеки та охорони праці на різних етапах розвитку України.

✦ Соціально-економічна та політична криза, яка охопила Радянський Союз у цілому й Україну зокрема, потребувала підвищення ефективності діяльності виконавчої влади у цілому та системи управління промисловою безпекою.

Першим етапом розвитку системи забезпечення промислової безпеки та охорони праці можна вважати період з середини 1990 по 1993 рр., коли відбулося формування самостійних органів управління промис-

ловою безпекою. Прийняття 16 липня 1990 р. Декларації «Про державний суверенітет України» стало першим кроком на шляху здобуття Україною незалежності, адже вона проголосила, що Україна «є самостійною у вирішенні будь-яких питань свого державного життя». Вже у серпні 1990 р. був утворений Комітет з нагляду за безпечним веденням робіт у промисловості і гірничого нагляду при Раді Міністрів УРСР [1]. Принциповим було виведення його із підвійного підпорядкування (органам Союзу РСР та УРСР) та визначення його виключно як республіканського органу.

Слід зазначити, що реорганізація та утворення нових органів із забезпечення промислової безпеки протягом майже всіх 90-х рр. в Україні відбувалися внаслідок компіляції аналогічних процесів в пострадянських країнах, у першу чергу в Російській Федерації.

У квітні-червні 1991 р. відбулося реформування Ради Міністрів у Кабінет Міністрів УРСР, що надало більшу незалежність уряду від Верховної Ради України, а створення ряду міністерств та відомств і їх вихід з-під союзного підпорядкування були передумовою функціонування виконавчої гілки влади в умовах незалежності. 24 серпня 1991 р. Верховна Рада прийняла «Акт проголошення незалежності України», за наслідком якого необхідно було здійснити реформування державних органів влади відповідно до умов незалежної держави.

У вересні 1991 р. був утворений Державний комітет України з нагляду за безпечним веденням робіт у промисловості і гірничого нагляду [2]. Новий комітет мав сферу діяльності, яка не обмежувалася тільки наглядом. Зокрема, до його головних завдань було віднесене:

- дотримання усіма міністерствами і відомствами України, об'єднаннями, підприємствами, установами й організаціями незалежно від форм власності та господарювання, службовими особами і громадянами вимог щодо безпечного ведення робіт при використанні вибухо-, пожежонебезпечних та інших небезпечних і шкідливих об'єктів, виробництв і речовин у промисловості й соціальній сфері;
- забезпечення державних інтересів із захисту виробничого персоналу, населення та навколишнього середовища від можливих негативних впливів потенційно небезпечних виробництв;
- виконання маркшейдерських і геологічних робіт з метою забезпечення безпеки використання надр та охорони об'єктів при розробці корисних копалин;
- повнота вилучення запасів корисних копалин.

У подальшому відбувалося поступове розширення повноважень та організаційної структури зазначеного органу в напрямку зосередження більшості функцій з промислової безпеки в одному органі. Зокрема, у структурі Держгіртехнагляду були утворені 10 спеціалізованих округів, в межах яких діяли відповідні територіальні управління: Донецьке, Луганське, Придніпровське, Центральне, Західне, Карпатське, Подільське, Східне, Чорноморське, Кримське територіальні управління.

Отже, орган із забезпечення промислової безпеки в умовах незалежної України набув організаційної форми державного комітету. Основною ознакою державних комітетів було здійснення ними міжгалузевої діяльності (міжгалузевого управління), сутністю якої є координація та контроль, а також забезпечення єдності роботи інших центральних органів виконавчої влади, підприємств і установ, які не були підпорядковані держкомітетам. Під час здійснення своєї діяльності державні комітети використовували специфічні методи та форми державного управління. Основним змістом здійснення управлінської

діяльності державними комітетами були не відносини, які можна охарактеризувати формулою однобічного керівництва-підпорядкування (як у галузевих органах управління), а спільне регулювання, координація, методичне керівництво, контроль, які забезпечують єдність дій і однакову їх спрямованість при виконанні державних функцій [3].

На початку 90-х рр. XX ст. основні функції щодо забезпечення охорони праці знаходилися у сфері відання одержавлених радянських профспілок. В процесі роздержавлення профспілок та перетворення їх в незалежні громадські структури щодо захисту трудових прав громадян у жовтні 1990 р., XIX з'їзд профспілок СРСР наголосив на необхідності відмови профспілок від виконання державних повноважень з питань охорони праці. Незважаючи на це, у перші роки незалежності України технічна інспекція охорони праці продовжувала залишатися у структурі профспілок.

Таким чином, перший етап розвитку системи забезпечення охорони праці та промислової безпеки та охорони праці цілком можна визначити як пострадянський, адже принципових змін щодо загальної моделі та функцій відповідних органів не відбулося.

У жовтні 1992 р. був прийнятий Закон України «Про охорону праці», який законодавчо закріпив обов'язок держави здійснювати управління охороною праці і забезпечувати нагляд за додержуванням роботодавцями усіх форм власності законодавчих та нормативно-правових актів про охорону праці. Згідно із зазначеним законом, функції державного нагляду за охороною праці в народному господарстві передавалися від Технічної інспекції праці профспілок, відомчих органів нагляду до спеціалізованого державного органу, а саме до утвореного 27.01.1993 Державного комітету по нагляду за охороною праці, який став правонаступником Держгіртехнагляду [4], що призвело до значного розширення його сфери компетенції та повноважень. До завдань Держкомохоронпраці було віднесене:

- комплексне управління охороною праці на державному рівні;
- здійснення державного нагляду за дотриманням в процесі трудової діяльності вимог законодавчих та інших нормативних актів з питань безпеки праці, гігієни праці та виробничого середовища, а також за проведенням робіт з геологічного вивчення надр, їх охорони та використання, переробкою мінеральної сировини;
- проведення експертизи проектної документації та видача дозволів на введення до експлуатації нових та реконструйованих підприємств, об'єктів та засобів виробництва [5].

В організаційному плані Держкомохоронпраці набув досить великого статусу міжвідомчого органу, адже при виконанні своїх функцій він був підвідомчий безпосередньо Кабінету Міністрів України. Держкомохоронпраці поступово були передані від різних міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, а також технічної інспекції праці профспілок функції державного нагляду за охороною праці в різних галузях економіки.

Як зазначалося, організаційна форма державного комітету передбачала здійснення ними міжгалузевої діяльності, координації та контролю й забезпечення через це єдності роботи інших центральних органів виконавчої влади, підприємств і установ, які не були підпорядковані держкомітетам. Однак, у 90-ті рр. поступово відбулося невинуватене звуження обсягу міжгалузевих повноважень державних комітетів і водночас розширення його щодо міністерств. Це призводило до невизначеності

їх ролі в системі органів виконавчої влади, а також до послаблення їх впливу на певні міжгалузеві сфери державного управління. Зазначена тенденція проявилася також у статусі Держкомохоронпраці – у 1998 р. було затверджене нове положення про Держкомохоронпраці [6], відповідно до якого він був визначений в якості центрального органу виконавчої влади, що підпорядкований Міністерству праці та соціальної політики України. Таким чином, з органу, що володів підвищеним статусом у системі державного управління завдяки його утворенню при Кабінеті Міністрів України, Держкомохоронпраці перейшов у відання одного з міністерств України. При цьому слід зазначити, що функція забезпечення промислової безпеки в його діяльності за визначенням становилася другорядною. Зокрема, Держкомохоронпраці мало безпосередньо реалізувати державну політику в сфері охорони праці, здійснювати державний нагляд за додержанням вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів з охорони праці, державний гірничий нагляд, профілактику травматизму виробничого та невиробничого характеру.

Зазначені зміни у статусі Держкомохоронпраці викликали необхідність перебудови його територіальної організації – на зміну десяти територіальних округів, що об'єднували кілька адміністративно-територіальних одиниць верхнього територіального рівня, Держкомохоронпраці почало будувати свою діяльність переважно за адміністративно-територіальним принципом.

Третій етап розвитку системи забезпечення промислової безпеки та охорони праці був пов'язаний із серією заходів, спрямованих на реалізацію адміністративної реформи наприкінці 90-х рр. У 1998 р. указом Президента України [7] була затверджена Концепція адміністративної реформи. Концептуальні засади реформування центральних органів виконавчої влади мали базуватися на визнанні того положення, що ефективній діяльності цих органів значно перешкождала невизначеність у розмежуванні статусу міністерств, державних комітетів й інших центральних органів виконавчої влади; нечіткість у співвідпорядкованості центральних органів виконавчої влади, дублювання і суперечливість їх функцій та повноважень; невідповідність фактичної ролі окремих ланок їх формально продекларованому статусу як центральних органів виконавчої влади; відсутність у Кабінеті Міністрів достатніх засобів впливу на діяльність певної частини центральних органів виконавчої влади; наявність майже повної змістової відповідності статусів міністра і керівника іншого центрального органу виконавчої влади.

Ґрунтуючись на запропонованих у Концепції підходах, була запропонована нова схема функціонування органів виконавчої влади, що передбачала їх класифікацію на три групи: I група – центральні органи виконавчої влади (міністерства, державні комітети, центральні органи виконавчої влади із спеціальним статусом); II група – урядові установи і організації (установи і організації, підпорядковані безпосередньо Кабінету Міністрів України; установи і організації, підпорядковані Кабінету Міністрів України опосередковано – через підпорядкування тому чи іншому центральному органу виконавчої влади); III група – установи і організації при Кабінеті Міністрів України, які виключаються з числа органів виконавчої влади.

Реалізація зазначеної Концепції не могла не зачепити функцію забезпечення промислової безпеки та охорони праці. У 2000 р. Комітет з нагляду за охороною праці України був ліквідований, а на його базі утворений урядовий орган державного управління у складі Мініс-

терства праці та соціальної політики України у вигляді Державного департаменту з нагляду за охороною праці [8]. Таким чином, вперше з часів утворення органу, що опікується функцією промислової безпеки та охорони праці, він був позбавлений статусу центрального органу виконавчої влади та сформований лише у вигляді структурного підрозділу міністерства.

Зважаючи на зазначене вище, скорочувалися й завдання Держнаглядохоронпраці, до яких були уналежені:

- комплексне управління охороною праці на державному рівні;
- реалізація державної політики в сфері охорони праці та виробничої безпеки, державний нагляд за додержанням вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів щодо безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, а також за проведенням робіт, пов'язаних з геологічним вивченням надр, їх охороною, використанням і переробкою мінеральної сировини;
- координація робіт з профілактики травматизму невиробничого характеру;
- проведення експертизи проектної документації та видача дозволів на введення в експлуатацію нових і реконструйованих підприємств, об'єктів і засобів виробництва [9].

Фактично ряд важливих функцій єдиної системи промислової безпеки та охорони праці були віднесені у цей період до відання інших органів державної влади, що поставило зазначену систему на межу руйнування. Відповідні проблеми проявилися досить швидко, що викликало чергову адміністративну перебудову – у 2002 р. був утворений Державний комітет України з нагляду за охороною праці [10], статус якого був підвищений до центрального органу виконавчої влади, діяльність його спрямовувалася безпосередньо Кабінетом Міністрів України. До повноважень цього органу були віднесені не лише суто управлінські функції, але й участь й функції з вироблені державної політики, координаційні функції, функції з надання державних послуг й контролю-наглядові повноваження, зокрема:

- участь у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики у сфері охорони праці щодо промислової безпеки, страхування ризиків виробничої безпеки, а також у галузі використання та охорони надр;
- здійснення державного нагляду за додержанням законів та інших нормативно-правових актів про охорону праці в частині безпечного ведення робіт, державного гірничого нагляду, здійснення державного управління з питань, що належать до його компетенції, у галузі геологічного вивчення, використання та охорони надр;
- комплексне управління охороною праці;
- координація здійснення органами виконавчої влади заходів з питань безпеки, гігієни праці, виробничого середовища, інших питань охорони праці.

Період 2005-2010 рр. характеризувався численними адміністративними змінами, пов'язаними з переходом від президентсько-парламентської до парламентсько-президентської моделі державного устрою. Чи не кожен з урядів ставив за завдання проведення адміністративної реформи, та в основному ці заходи передбачали скорочення кількості центральних органів виконавчої влади та підпорядкування більшості державних комітетів певним міністерствам. Чинний на той час уряд переглянув бачення ролі т.зв. «інших центральних органів виконавчої вла-

ди» (насамперед, державних комітетів) та прийняв позицію щодо доцільності їх реорганізації в урядові органи.

Зазначене не могло не вплинути на систему забезпечення промислової безпеки та охорони праці. У липні 2005 р. Державний комітет України з нагляду за охороною праці був ліквідований, а на його основі створений Державний департамент промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду [11]. При аналізі даної реформи слід звернути увагу на дві тенденції, що вступали у протиріччя одна з одною:

По-перше, Державний департамент промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду набув значно більш широких повноважень у порівнянні з існуючим до цього Державним комітетом України з нагляду за охороною праці. Зокрема, до основних завдань департаменту було віднесено:

- забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони праці, промислової безпеки, здійснення державного гірничого нагляду, страхування ризиків виробничої безпеки, належного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення, охорони надр;
- здійснення державного нагляду за додержанням законів та інших нормативно-правових актів з охорони праці в частині безпечного ведення робіт, промислової безпеки, поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення, а також державного гірничого нагляду [12].

Таким чином, вперше на орган з промислової безпеки покладалися не лише координаційні та наглядові функції, але й функції з реалізації державної політики у відповідній сфері.

По-друге, незважаючи на розширення функцій, Державний департамент промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду втратив свій самостійний статус та був визначений, як і в період 2000-2002 рр., як урядовий орган державного управління. При цьому слід відзначити, що якщо у попередній період серед функцій зазначеного органу виконавчої влади домінували повноваження, спрямовані на охорону праці, що й обумовлювало його знаходження у складі Міністерства праці та соціальної політики України, то починаючи з 2005 р., акцент почав робитися на функціях з забезпечення промислової безпеки. Зазначене обумовило створення Державного департаменту промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду у складі Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи.

Зрозуміло, що визначене протиріччя між розширенням функцій та зниженням статусу центрального органу виконавчої влади з питань промислової безпеки виявилось досить швидко. Вже у серпні 2006 р. Державний департамент промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду був перетворений у Державний комітет України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду в якості центрального органу виконавчої влади, діяльність якого спрямовується безпосередньо Кабінетом Міністрів України. Проте, швидкій перебудові діяльності зазначеного органу завадили складні процеси переходу до парламентсько-президентської республіки. Так, у вересні 2006 р. було затверджено положення про Державний комітет України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду [13]. Однак, зазначена постанова була зупинена Президентом України [14] виходячи з того, що до повноважень Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду було віднесено, зокрема, формування

та забезпечення реалізації державної політики у сфері промислової безпеки та охорони праці, здійснення державного гірничого нагляду, безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення. Однак Указом Президента України від 10 жовтня 2005 року № 1430 [15] здійснення зазначених повноважень було покладено на Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, що призвело фактично до дублюючої компетенції. Наслідком зупинення постанови Кабінету Міністрів України було звернення Президента України до Конституційного Суду України.

Намагаючись, з одного боку, вирішити зазначену ситуацію, а з іншого – забезпечити свою провідну роль у керівництві системою центральних органів виконавчої влади, Кабінет Міністрів України скасував свою постанову від 15.09.2006 р., в межах своїх повноважень прийняв нове положення про Міністерство з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи [16], з компетенції якого вивів спірне повноваження та прийняв нове положення про Державний комітет України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду в редакції, яка фактично відтворювала його повноваження, визначені у постанові 15.09.2006 р. [17].

Внаслідок зазначеного, Державний комітет України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду набув статусу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з промислової безпеки, охорони праці, державного гірничого нагляду та державного регулювання у сфері безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. У зазначеному статусі Державний комітет України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду перебував аж до кінця 2010 р., коли була започаткована широкомасштабна адміністративна реформа, пов'язана зі зміною статусу, функцій та повноважень системи центральних органів виконавчої влади.

У межах адміністративної реформи 2010-2011 рр. було запропоновано жорстке обмеження на типи функцій, що закріплюються за органом, виходячи з типу органу та забезпечення такого співвідношення типів функцій, яке б не продукувало конфлікт інтересів у діяльності органу виконавчої влади. Було встановлено для кожного з них співвідношення функцій (як непродукуючих конфлікт інтересів), визначивши єдине для такого типу органів найменування: міністерство (центральный орган виконавчої влади, що здійснює функції з формування державної політики і нормативно-правового регулювання у законодавчо встановленій сфері діяльності); державна служба (центральный орган виконавчої влади, який здійснює функції з контролю, нагляду і надання державних послуг у встановленій сфері діяльності); державна інспекція (центральный орган виконавчої влади, який здійснює функції з контролю і нагляду у встановленій сфері діяльності); державне агентство (центральный орган виконавчої влади, який здійснює у встановленій сфері діяльності функції з управління державним майном, а також функції із застосування права, за винятком функцій з контролю і нагляду).

На тлі зазначених нововведень значною мірою змінився статус та функції центрального органу державної влади, що опікується питаннями промислової безпеки. У грудні 2010 р. Державний комітет України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду був ліквідований, а його функції були покладені на ново-

утворені Державну службу гірничого нагляду та промислової безпеки України [18]. Координація діяльності Державної служби гірничого нагляду та промислової безпеки України була покладена на Міністерство надзвичайних ситуацій України, але у зв'язку із ліквідацією останнього у грудні 2012 р. зазначена координація була покладена на Міністра енергетики та вугільної промисловості України [19].

До основних завдань Держгірпромнагляду України було віднесено:

1) реалізацію державної політики у сфері промислової безпеки, охорони праці, здійснення державного гірничого нагляду, охорони надр, промислової безпеки у сфері поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення, державного ринкового нагляду, а також внесення пропозицій щодо її формування;

2) здійснення комплексного управління у сфері промислової безпеки, охорони праці, а також контролю за виконанням функцій державного управління охороною праці міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування;

3) організація та здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням законів та інших нормативно-правових актів з питань:

- промислової безпеки, охорони праці, безпечного ведення робіт юридичними та фізичними особами, які відповідно до законодавства використовують найману працю;
- геологічного вивчення надр, їх використання та охорони, а також використання і переробки мінеральної сировини;
- безпеки робіт у сфері поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення;
- безпечного проведення робіт з утилізації звичайних видів боєприпасів, ракетного палива та вибухових матеріалів військового призначення;
- трубопровідного транспорту, функціонування ринку природного газу та діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки та потенційно небезпечними об'єктами [20].

У різні періоди розвитку системи державного управління в Україні забезпечення промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду характеризувалося спільністю цілей, завдань та наступності компетенції й була діяльністю суб'єктів управлінських відносин з розробки й реалізації заходів з метою створення й збереження умов, за яких відсутні джерела небезпеки, а за їх наявності або виникнення запобігається завдання шкоди промисловим та гірничодобувним об'єктам, інтересам особи, трудовим колективам, суспільству й державі. Управлінський механізм забезпечення промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду в різні періоди був обумовлений рівнем розвитку і станом адміністративної системи в Україні, соціально-економічною зрілістю держави й суспільства, ступенем розвитку безпекової свідомості й безпекової культури.

Література.

1. Про створення Комітету по нагляду за безпечним веденням робіт у промисловості і гірничому нагляду при Раді Міністрів УРСР: Постанова Ради міністрів УРСР від 08.08.1990 № 172.

2. Питання Державного комітету України по нагляду за безпечним веденням робіт у промисловості і гірни-

чому нагляду: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.09.1991 № 218.

3. Макаренко, А. В. Державні комітети – складова системи органів виконавчої влади / А. В. Макаренко // Законодавство України: проблеми удосконалення: Зб. наук. пр. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2001. – С. 232–244.

4. Про питання нагляду за охороною праці: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.01.1993 № 62.

5. Питання Державного комітету України по нагляду за охороною праці: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.05.1993 № 328.

6. Про затвердження Положення про Комітет по нагляду за охороною праці України: Указ Президента України: Указ Президента України від 09.03.1998 року № 182/98.

7. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні: Указ Президента України від 22.07.1998 № 810/98.

8. Про утворення Державного департаменту з нагляду за охороною праці: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.04.2000 № 633.

9. Про затвердження Положення про Державний департамент з нагляду за охороною праці та включення голови зазначеного департаменту до складу Бюро Національної ради з питань безпечної життєдіяльності населення: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.06.2000 р. № 925.

10. Про Державний комітет України з нагляду за охороною праці: Указ Президента України від 18.09.2002 № 834/2002.

11. Про утворення Державного департаменту промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.07.2005 № 590.

12. Про затвердження Положення про Державний департамент промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.2005 № 1090.

13. Питання Державного комітету з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2006 № 1315.

14. Про зупинення дії постанови Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2006 року № 1315: Указ Президента України від 10.11.2006 року № 938/2006.

15. Про Положення про Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи: Указ Президента України 10.10.2005 № 1430.

16. Про затвердження Положення про Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи: Кабінету Міністрів України від 02.11.2006 № 1539.

17. Про затвердження Положення про Державний комітет з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2006 р. № 1640.

18. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 09.12.2010 № 1085/2010.

19. Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 24.12.2012 № 726/2012.

20. Про Положення про Державну службу гірничого нагляду та промислової безпеки України: Указ Президента України від 06.04.2011 № 408/2011.